RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2106 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ SÁU 21 MARS 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
Các làng và	6$00	3$00	1$50	0$50
Các công-sở	8$00	4$00	2$00	0$70
Sáu tháng	8$00	4$00	2$00	0$70
Ba tháng	6$00	3$00	1$50	0$50
Một tháng	6$00	3$00	1$50	0$50
Ngoại-quốc	12$00	6$00	3$00	1$00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 bis, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN V. LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans le 1er page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một bậc thượng-lưu thực hoàn-toàn xứng đáng ở xã-hội Việt-Nam ta bây giờ

Ở Hy-lạp có một pho tượng thần rất đẹp để làm biểu-hiệu một cái thân thể người ta đến được như thế thì thực là tuyệt phẩm hoàn-toàn. Ở xã-hội Việt-Nam ta bây giờ mà tưởng-tượng cho có được một bậc thượng lưu thực là tuyệt phẩm hoàn-toàn, không biết có tay danh họa nào hay nhà điêu-khắc nào có thể vẽ ra cho ta thấy hẳn được cái chân-dung, nặn ra cho ta nhìn hẳn được cái bản-tướng của một bậc người như thế hay không?

Nhưng cứ theo cái lòng mong mỏi, cái sự yêu-cầu của xã-hội ta bây giờ, dù ta không có thể vẽ hẳn được cái chân-dung, nặn hẳn được cái bản-tướng một bậc người như thế ra, ta cũng nên phác-họa cái tinh-tinh, cái phẩm cách, cái học-thức, cái tài-lược, cái đảm-lược cho đến cả cái nết ăn ở, cái cách giao-tế của bậc người ấy ra thế nào để lấy đấy làm cái khuôn cái mẫu một bậc thượng-lưu thật là tuyệt phẩm hoàn-toàn mà ta sùng-bái, ta khâm mộ, ta hướng-hoa cầu nguyện cho trong quan-trường ta, trong học-giới ta, trong những nhà có vị-vọng, có thế-lực ở nước ta có nhiều người trông cái khuôn ấy mà dập cho in, ngâm cái mẫu ấy mà tô cho hệt thì may ra trong cái giòng giống con Hồng cháu Lạc ta sẽ sản xuất được một bậc thượng-lưu xứng đáng, đưa đường chỉ nẻo cho lũ dân em được ngông-ngông như con không có cha, nhà không có nóc bây giờ, điều đó chính là một điều hi-vọng tối thiết của quốc-dân ta ngày nay vậy.

Ta định phác họa một bậc thượng-lưu thật là tuyệt-phẩm hoàn-toàn ở xã-hội Việt-Nam ta, trước hết ta hãy phải xét cái bậc người ấy là bậc người thế nào ở trong xã-hội và một cái xã-hội như xã-hội Việt-Nam ta đối với bậc người ấy quan-hệ là thế nào đã. Từ xưa đến nay, nước nào cũng vậy, cũng có kẻ trí người ngu, kẻ giàu người nghèo, kẻ sang người hèn, kẻ trên người dưới, cái phần kẻ trí, kẻ giàu, kẻ sang, kẻ trên vẫn ít, mà cái phần người ngu, người nghèo, người hèn, người dưới vẫn nhiều; dù là nước quân-chủ, nước lập hiến hay là nước cộng-hòa đi nữa thì cái địa-vị xướng-suất dìu-dắt, khu-khích trong cả một nước vẫn thuộc về một phần thiểu-số về những người có cái vị-vọng, cái thế-lực hơn người. Ngạn-ngữ tây có câu: Bậc anh-hùng là bậc ân-nhân của thế-giới. Sách nho cũng có câu: Người trên như gió, người dưới như cỏ; gió đi thì cỏ phải lướt theo. Hai câu đó đều để tỏ cái địa-vị một bậc thượng-lưu ở trong xã-hội quan-trọng là nhường nào vậy. Nói đến cái xã-hội Việt-Nam ta thì cái địa-vị một bậc thượng-lưu lại càng quan-trọng hơn nữa. Nước ta đã mấy ngàn năm nay, cách tổ-chức trong xã-hội theo một cái chế-độ độc-trường; ở trong nhà thì quyền quản-đốc thuộc về cha anh mà con em chỉ dừng vào cái địa-vị phục-tòng; ra tới xóm làng, dù đẩy cũng đều có cái trật-tự thượng hạ tôn ti rất là nghiêm chỉnh; quyền chính giao cả trong nước thì trên có một ngôi hoàng-đế, chịu mệnh trời mà thống suất muôn phương, giúp vua trị dân là các quan, quan đối với dân tức là thay mà vua mà nắm cái toàn quyền phát hiện thi hành. Cái chế-độ ấy đã gây nên một cái tập-quán rất thâm căn cố đế ở trong xã-hội, người ta lấy sự phục-tòng như là một sự tín-ngưỡng về tôn-giáo, coi những người trên mình, quân sư phụ là ba đẳng chí tôn tuyệt đối rồi, không dám nói, mà cho đến những người gọi là có chút sơn phấn nhà vua, những người hoặc vì tuổi-tác đạo-mạo, hoặc vì danh-vọng ngôi thứ xấp-xỉ với bậc cha bậc thầy mình thì đều lấy làm qui-trọng, lấy làm kính sợ, từ một câu nói, một việc làm đều lấy cổ làm tiêu-biểu mà không mấy người dám việt phạm phạm thượng bao giờ. Nay thử xét cái lịch sử thịnh suy trị loạn của nước nhà trong khoảng hơn bốn ngàn năm, những lúc thịnh trị mà dân được thái-bình sung-sướng, nước được mạnh-mẽ vẻ-vang tất là những lúc có vua thánh tôi hiền, trong nước nhiều vì nhân kiệt-sĩ, những lúc suy loạn mà dân phải khốn khổ lầm-than, nước phải yếu hèn sa-sút tất là những lúc có tôi gian vua ám, trong nước hiếm kẻ giỏi người hay; công cũng bậc thượng-lưu là thủ mà tội cũng bậc thượng-lưu là khôi, hạnh dân thường bao giờ cũng vẫn là vô thưởng vô phạt lại thử xét đến từng làng, từng nhà thì cũng thấy cái hay cái dở của người trên trong một làng, một nhà có ảnh-hưởng cho cái làng ấy, cái nhà ấy rất to mà rất mạnh; làng nào mà làm ăn thịnh vượng, phong tục thuần lương chẳng phải là cái làng ấy đã có được người dân anh dũng dẫn cần-mẫn đấy ư? còn những làng mà đàn anh đã vào hạng mục-nát thì đố làm thế nào cho cái làng ấy khỏi tai hại tan-hoang; nhà nào mà con thảo cháu hiền, thượng hòa hạ mục chẳng phải là cái nhà ấy đã có được người gia-trưởng mối-dường khuôn phép đấy ư? còn những nhà mà gia-trưởng đã vào ngũ loạn-toàng thì đố làm thế nào cho cái nhà ấy khỏi lụng-tụng lộn bậy. Ấy cái địa-vị bậc thượng-lưu ở xã-hội Việt-Nam ta quan-trọng đến như thế; biết như thế thì sẽ cân nhắc được cái bậc người thế nào là cái bậc người thật hoàn toàn xứng đáng làm bậc thượng-lưu ở cái xã-hội Việt-Nam ta vậy. Bài sau xin nói phác-họa một cái bậc người như thế.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 20 Mars 1924

Các bản dự-án tài-chánh tại Nguyên-lão nghị-viện

Chiều hôm qua, Nguyên-lão nghị-viện đã bỏ 151 phiếu ưng-chuẩn các bản dự án tài-chánh của chánh-phủ. Số phiếu phản đối là 23. Các ông nghị-viên về tả-đảng không bỏ phiếu. Bản dự án của nguyên lão nghị-viện ưng-chuẩn đó, có sửa đổi một đôi khoản không quan-hệ mấy, thì ngày hôm qua đã gửi đến thư-dân nghị-viện, và đã giao cho hội-đồng tài-chánh xem xét. Ngày mai hội-đồng tài-chánh sẽ đệ bản tờ trình, thì ngày thứ sáu nghị-viện sẽ bàn.

Tại thứ-dân nghị-viện

Ngày hôm qua thứ-dân nghị-viện đã xét về cách tổ-chức lại binh gia. Nghị-viện bỏ 405 phiếu ưng-chuẩn việc định bắt đầu bàn đến các khoản, nói về các ngạch binh-sĩ thuộc-địa.

Tại hội-đồng Bồi-thường

Hội-đồng Bồi-thường đã ấn định cái số tiền của nước Đức phải nộp trong tháng avril. Cái số ấy định là 1.800 nghìn tấn cũng gần như các tháng trước

Các nơi cấn cứ chiến thuyền Singapour

Ngày hôm qua tòa nội-các đã tuyên bố với hạ nghị-viện rằng việc định đặt nơi căn cứ chiến thuyền ở Singapour nay bãi đi không thực-hành nữa.

Chánh-đảng bảo-thủ phản đối một cách kị h-liệt. M. Macdonald có nói việc lập nơi căn-cứ chiến-thuyền ở Singapour không có trái với các điều-khoản trong hiệp-ước Washington, nhưng là một việc có hại cho cái chánh-sách ngoại giao của nước Anh, vì chính nước Anh đã xướng lên việc thanh giảm quân-bị, nay giả thử lại đương nên nơi căn-cứ chiến-thuyền ấy, thì thực là làm mất cả cái tin-lực của nước Anh trong thế giới vậy.

Thương nghị-viện có bỏ lối phiếu ưng-chuẩn một khoản nói rằng việc của tòa nội-các quyết-định đó thực đáng tiếc.

Nước Pháp và nước Tchécoslovaquie

Báo *Re liner Tageblatt* có nói rằng nước Pháp và nước Tchécoslovaquie có giao-ước bí-mật với nhau. Tin ấy là một tin đồn bậy. Nước Pháp và nước Tchécoslovaquie chỉ ký với nhau một bản giao-ước là bản giao-ước ngày 28 janvier, mà MM. Hanotaux và Benès đã đệ-trình hội Vạn-quốc theo như các điều-khoản trong hiệp-ước của hội.

Cốt-min nổ. Chết người

Sở chế cốt-min Oberhosel ở Hamanx (nước Đức) bị nổ, 4 người chết, nhiều người bị thương, tổn hại rất nhiều.

Cái chính-thể nước Hy-lạp

M. Papanastasiou có nói dù đảng phản-đối làm thế nào mặc lòng, ông sẽ có quốc-dân tán-trợ cho, để lập thành chính-thể cộng-hòa.

Cavite, ngày 19 Mars 1924

Quốc-vương và thủ-tướng nước Ý

Vua Victor Emmuel ban chức Annunziath cho quan thủ-tướng Mussolini. Chức ấy là một chức to nhất nước Ý, người có chức ấy được coi như người trong hoàng-tộc vậy.

Tin Trung-hoa

Ngày 11 Mars 1924

Việc Trung Nga thiết lộ

Ủy-viên Ngã đã theo lời đề nghị của Vương-chánh-Đình, nói-các định đến ngày 4 mars khai hội để thừa nhận việc khôi-biện Trung Nga thiết lộ.

Bọn Vương-ấm-Đường đòi tiền kinh phí trong năm

Ngày 1er mars bọn Vương-ấm-Đường đến tài-chính-bộ đòi tiền kinh phí trong năm, hai bên xung đột kịch liệt lắm

Việc kim-phật-lang

Công-sứ Pháo đến nói với Cố duy-Quân rằng mình đã tiếp giấy thép của chánh-phủ Paris nói rằng việc kim-phật-lang là một việc giao-thiệp rất quan-trọng, xin đến tuần lễ sau chánh-phủ Trung-hoa phải hội họp các nghị-viên và ba-cáo cho các đảng phái biết.

Lại việc Trung Nga thiết lộ

Ủy-viên Nga lại đến nói với Vương-chánh-Đình rằng các vấn-đề trọng-yếu về việc thiết lộ, xin trong bốn tháng phải giải-quyết cho xong, còn các phương-pháp và thể lệ khôi biện, cũng thỏa định trước đi; các điều khoản của Vương đề nghị thì mình đã Đánh giây thép về trình chánh-phủ Nga, mà chưa được giây thép trả lời.

Tào-Côn muốn dùng Dương-thanh-Thần làm nhị thập tam sư-trưởng

Vương thừa-Mân giải chức nhị thập tam sư-trưởng, là vì Ngô-hội-Phu chủ-trương. Vương có ý tục giữ: Tào-Côn biết ý, muốn đổi Dương-thanh-Thần thay chức ấy để lấy lòng Vương.

Nội-các quyết nghị cử Ôn-thụy-Đức làm hải-quân thiếu-tướng

Nội-các quyết nghị cử Ôn-thụy Đức làm hải-quân thiếu-tướng, nhưng theo thể lệ nã quân, thì phải do Đô-đốc Khuê trình thỉnh, kỳ thực thì cốt tại Ngô bội-Phu chủ trương

Tin Thẩm-hồng-Anh đầu hàng Tôn-Văn

Nhiều người đồn rằng Thẩm hồng-Anh đã đầu hàng Tôn-Văn, nhưng chưa có tin gì chắc xác.

Dương-thứ-Kham nhận chức Quảng-đông tỉnh-trưởng

Ngày 1er mars, Dương-thứ-Kham đã đến đính Quảng đông tỉnh-trưởng nhận chức các chánh-đảng đến mừng đông lắm, quân-sĩ và nhân dân kéo đến reo mừng ở trước đinh, rất là náo-nhiệt vui vẻ

Trương-quốc-Trinh đi tuần giang phận

Trương-quốc-Trinh (đông lộ quân tổng chỉ huy) phụng mệnh Tôn-Văn, đem hai chiếc tàu chiến đi tuần thị các cửa sông ở Đông-giang.

VĂN UYỂN

Câu đối tết

Hôm hôm chia trồng cây nêu cho chắt, để làng nước biết không xiêu.
Tối ba mươi mua tràng pháo đốt chơi, kẻo anh em cười rằng xác.

Mừng làm nhà mới

Nhà mới cảnh thêm tươi, hoa nở sân tùng lòng hòa kính.
Tiệc mừng xuân-đã tới, chén đưa rượu các được mùi hương.

Con dâu trưởng khóc mẹ chồng

(Chồng chết trước)

Xiết bao thuyền bách lênh đênh, tròn một tiết thường theo lời giáo-huấn.
Phút chốc nhà huyên vắng vẻ, giờ nửa gương thêm động khúc bi ai.

Thạch-hữu, Lê-đình-Nhiếp

Đề tranh sơn-thủy

Cái cảnh thiên-nhiên cảnh là lùng,
Hỏi ai tỏ vẽ lấy thiên-công.
Hàn rềnh ngọn sóng sô vài bến,
Lơ lửng con thuyền đứng giữa sông.
Nhà cửa lơ thơ trên bãi cát,
Núi non lần khuất dưới vầng đông.
Ôm cầm nào khách ngồi câu đó?
Cảnh đẹp đường này hãy đứng trông.

Tuyết-minh, Dương-đình-Lấy

Chơi chùa Đế-Thích

Đã sâu xuân nay lại tới chùa,
Núm xem phong cảnh lửng như xưa.
Cuộc cờ tranh cạnh ai là chủ?
Lối ngựa xôn xao khách vẫn chờ.
Hỏi thuốc trăng-sinh (1) đâu đó tá?
Xem lời tiệp-kỳ (2) đã tin chưa?
Năm năm ngày chịu xuân là thế,
Hay cũng tuần-tiên muốn bỡn bợ.

Lâm-kiên, Trần-lập Trác

1. Tu cổ câu: Ai muốn sống lâu cầu vua Đế Thích
2 Sách Công dư tiệp-ký có chuyện Đế Thích, chẳng chắc có thật không

MỘT CUỘC BAY VÒNG THẾ-GIỚI

Ở Londres có tin đến nói rằng phi-tướng Pedro Zanni nước Argentine có nói với sở điện-báo Havas rằng phi-tướng thu-xếp để dự cuộc bay vòng thế-giới do một hội-đồng nước Argentine tổ-chức ra. Nước Argentine sẽ cấp tiền cho phi-tướng mua một cái tàu may.

Nên qua thăm vịnh Hạ-long

Nhân vừa rồi tôi gặp mấy ông bạn xa về chơi, tiện nhũ mấy ông bạn nữa ở Hải-phòng, để ra xem vịnh Hạ-long; vốn xưa nay vẫn nghe tiếng: đến người ngoại quốc cũng còn hâm-mộ là nơi cảnh-thắng, nên nhũ nhau cùng đi, khi xuống tàu ra gần tới nơi tôi có ghé vào Hong-gay, thuê thêm một chiếc thuyền buồm vào sau tàu, để tiện ghé vào các hang xem động, (ở tàu cũng có cái xuống con, nhưng sợ chật) xong rồi tàu quay mũi chạy ra vịnh Hạ-long. Vốn xưa nay cái cảnh thiên-nhiên này ở nước non mình, mà chỉ nghe thấy người ngoại-quốc vẫn ca tụng là đẹp, còn mình thì chưa được qua tới bao giờ, họa thường xem báo thấy nhiều ông đi du lịch về thuật lại, thì lòng mến cảnh lại càng thêm ao ước, nay may được đến nơi, mới biết cái cảnh thiên-nhiên giới dành để cho nước Nam mình thiếu gì về hù, dẫu bút thần cũng khôn tả hết những cái cảnh lý-kỳ của Tạo hóa, nào núi, nào cây, trùng trùng điệp điệp, khiến cho khách tục những say cảnh tình; tôi chỉ tiếc rằng: không có tài làm được bài du-ký tráng-thiên để hiến cho quân-tử, những ông nào chưa vãng qua cảnh đó, thì xin đợi ở những tay tao-nhân mặc-khách sau này, đây tôi chỉ xin mách trước mấy điều cần biết, để hiến ông nào ý muốn ra thăm vịnh Hạ-long sau này thì nên sắp trước: 1 là muốn đi xem tất cả các hang, thì trước nên sắp sẵn lấy mấy cái đèn xe thắp bằng đất (acétylène) hay là đèn lồ (chở dùng đuốc và nến thì không tiện, vì xem không được lâu, nhỡ hết hay tắt, thì thêm khó chịu), 2 là xem hang thì nên dùng gậy để rơm, chớ đi chân không thì đau lắm, còn đi giầy nọ thì không thể leo được, (ông nào thích đi thơ hoặc ghi tên, thì đem theo it sơn tây và bút), 3 là vào xem đến hang đầu gỗ, thoạt vào bên tay mặt có lối leo lên, trông đẹp đáng lắm, mà bên trên lại có lắm về kỳ quan, khiến lòng du-khách không dứng mạo hiểm, để cố tới nơi mà xem cho được, nhưng hiểm một nỗi, khi thoạt vào trông liều dương thích, cố leo lên coi để dàng mau chóng lắm, đến lúc lần xuống thì phải quay mặt vào vách đá, lấy hàm mình làm móc, hai tay thì víu, chân thì phải lần tìm bực mà xuống, cheo leo nguy hiểm quá, như hôm mới rồi trong bọn chúng tôi, đã hai người xuống được trước, muốn đỡ người thứ ba (chính là tôi, nhát gan quá, trông xuống thấy mấy tầng sâu đá lởm chởm, như chực đón người xấy bước, xui lòng vừa khiếp vừa kinh; may mà không nhớ được cái câm ghì riết vào cạnh một cái mỏm đá con, thì có nhẽ đã lăn xuống mấy từng đá, còn gì là đời, mà cả đến hai người đỡ tôi, cũng không khỏi theo tôi mà lăn xuống; khiếp quá, (sau tôi có hỏi người ở thuyền thuật rằng: năm xưa có một bọn người Nhật leo lên, khi xuống đã có một người trong bọn đo lăn xuống, sợ quá như thương, chân tay gãy hết, rõ hú vía) nên xin nói trước, để ông nào đến thăm động sau này, nếu không có mang theo, hoặc thang giây đem theo, thì nên cẩu thận lắm, còn những nơi khác trong động, nhiều nơi cảnh thú tự nhiên, càng xem càng thích, xong rồi anh em tôi ra tàu, có mấy người muốn sang thăm bè con bên Hon-gay nên ở lại, vì đã sẵn có thuyền buộc sau tàu, thì chúng tôi cứ việc xuống, vẫn chắc giá cả đã mặc cả với lái thuyền tự Hongay rồi, nên còn nghi ngại gì nữa; còn tàu hi đưa mấy người bạn khác tôi về Hải-phòng trước, vì có việc, nên không ở lại được cả; trước tàu chưa chạy, còn mấy chúng tôi ở lại đều xuống thuyền thì không sao, khi tàu chạy thẳng về Hải-phòng cách quãng đã xa rồi, bấy giờ mới là khó chịu, thuyền cứ lênh đênh buộc vào nhánh đá, nước bể mông mênh, đã giới thì đã nhá nhem gần tối, giục thuyền mãi, sao các ông không cho chúng tôi sang Hon-gay tức các ông? thì thấy một ông trong bọn những ông chở thuyền (tính như ông thuyền trưởng thì phải) ấy sẽ cất tiếng (mà đã làm cho chuyến đòng trong cả một thuyền) bảo cho biết rằng: Bây giờ giờ to sóng lớn mà cứ với đòi sang Hon-gay ngay, thì thuyền đâm ai đền. Ô, nghe đến tiếng ấy, đương lúc giữa vời thì ai không sợ, tôi hỏi ông rằng: sao lúc trước tàu còn đây, ông không nói để chúng tôi biết; ông quắc mắt, giả nhời rằng trước khác bây giờ khác, đương lúc sóng to này (mà nào sóng có to mấy đâu) nếu các ông muốn tôi liều cái thuyền tôi mà đưa các ông sang, thì phải giả đủ số bằng tiền cái thuyền mới đáng của tôi (nào ai biết giá tiền thuyền của ông là mấy trăm) mà đưa tiền trước, như không thì hãy chờ đây, yên sóng rồi sẽ hay. Bẩm các ông tôi phải chờ ở đây hai lâu a? Không biết chừng, một đêm hoặc 2 hay 3 đêm, hễ yên thì tôi cho bạn chèo các ông sang. — Thưa thế đỗ thuyền đêm đây có nguy hiểm gì không a? Cái đó cũng không biết chừng. Bẩm còn cái ăn uống thì thế nào kia a?.... — Đó các ông tròn, khiếp ơi là khiếp, cứ như nhời dọa dọa của ông thuyền trưởng, có khác gì tiếng sét đánh ngang tai chúng tôi, đi đã suốt một ngày, giá còn ở trên tàu thì cái ăn uống chẳng sợ, còn lúc xuống thuyền thì cũng tưởng chỉ đó trong vài tiếng đồng hồ thuyền chèo sang tới Hon-gay nên không trữ bị gì cả, nếu thật như nhời dọa của ông thuyền, thì có nhẽ tịch cốc tổng tiền, mà đắc đạo tất cả bọn cũng nên, vì trên thì núi cao, cây rậm, dưới thì bể nước xanh rì, mà trông thuyền ngoài lại vẳng cửa hang ấy thì cũng hiểm, tuy trong tội có tiền, nhưng cái thần đói, nó cũng không tha, mà muốn đắng lấy thuyền để cố chèo cho qua cái đám mênh-mông ấy, nhưng hiểm cả bọn cái thấy-nghệ không ai tưởng, thôi đành bảo nhau xem sao đã.

(Còn nữa). Minh-âm.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tử-Quyên nữ-sĩ

MMLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trông thấy mà ai chẳng nức lòng.
Trong miếu ngoài đền màu khói nhạt
Dưới hồ trên gác đám rêu phong.
Đã đành tâu học coi trần hủ,
Cũng bởi làng nhọ chẳng biển thông.
Đôi dãy bia xanh trơ mặt đá,
Thương con rùa mốc luống hoài công

Đức-diễn, Nguyễn-Kỳ

MMLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Công nghiệp làng nho đất Nhị Nùng.
Hương lửa ba sinh trong học-giới,
Khoa trường bốn bậc chốn thiên công.
Sĩ nguyên danh tiết bia còn đó,
Quan trước vinh hoa tiếng vẫn trong.
Miếu Giám dường trăng không chân [mất,
Nỏ nang mây mất với non sông.

MMLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trí tuệ con tiên chứa chất rồng.
Xưa Á sử kinh lừng lẫy tiếng.
Nay Âu chữ nghĩa cực kỳ thông.
Bết bao thám trạng bia còn đó,
Trải mấy phong-trào tuyết vẫn trong.
Thuở trước văn-minh là thế ấy,
Miếu đình kỷ-niệm dám quên công.

MMLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Bắc Bắc trời Nam cõi Á-đông.
Tiếng học lẫy lừng trong đất nước.
Danh thơm ghi tạc với non sông.
Trải bao thế-kỷ bia còn đó,
Kẻ mấy tang-sương lửa vẫn nồng
Hàn mạc tuy xưa nay vẫn thế,
Miếu đường kỷ niệm thế-gian trông.

X.

MMLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Châu Lạc con Hồng giữ một lòng.
Miếu Giám ngày nay còn tỏ tự,
Đạo nho ai nấy vẫn tôn sùng.
Lý-tôn công nghiệp bao quản nhỉ,
Khổng-tử cung-tường phải đấy không
Qua miếu chạnh niềm thơ với thẩn,
Dám dâu lấp tỉnh giải treo chung.

Ngạc-văn-Đức
17, *Rue du Charbon, Hanoi*

MMLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thù Tử đôi dòng thuận bể Đông.
Văn-miếu tường xây cao chót vót,
Cổ bia đền dựng đứng ung dung
Làn Trình nét Mạnh in sông Nhị,
Sân lễ thêm Do dấu cỗi Nùng
Trải Lý bia phong còn đứng vững.
Trăm năm cảnh-vật quyết ghi lòng.

MMLX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cỗ miếu trơ trơ vững núi Nùng.
Có mở chiêng khua nơi đất Khổng.
Gió yên sóng lặng cõi trời Đông.
Bia phong tiến sĩ trên rùa đá,
Bức tượng văn-nhân trước học đồng.
Hỏi khách tu-mi đà có biết,
Vị ai mà lính giấc văn-mông ?

Đặng-hàng-Cường
4, *Rue des Etoffes, Hanoi*

MMLXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đông-lỗ trăm sang đến Lạc-Hồng.
Khoa hoạn từ đây truyền sự tích,
Lễ thi bởi đấy khắp tây đông.
Chon von ngọn miếu bên sông Nhị,
Ghi tạc hàng bia giải nắng Nùng.
Nền Lý gây dựng gương hậu thế,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

MMLXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Cửa Khổng tôn-nghiêm có biết không?
Đạo học mở mang truyền Bắc-sử,
Lễ thi đông đỏ khắp Nam-phong.
Bia Lê ghi tạc người danh-sĩ.
Nền Lý xây nên cõi Lạc-Hồng.
Miếu mạo biết bao mưa nắng trải,
Ai ơi qua lại đứng mà trông.

Văn - đình
90, *Avenue du Grand Boudha, Hanoi*

MMLXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng Mạnh từ xưa đạo vẫn sùng.
Mấy dãy danh-bi truyền sử sách,
Một tòa cổ miếu rạng non sông.
Văn-chương đầu cũ nỗi Hồng-Lạc.
Miếu vũ nền xưa chốn Nhị Nùng.
Hỡi khách làng nho qua cửa Giám.
Tấm lòng hoài cổ có hay không ?

Nguyễn-văn Hiếu
47, *rue Mỹ hội, Sơn-tây*

MMLXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nho-giáo từ xưa đạo vẫn sùng.
Nhân đức cương-thường nền học cũ,
Hiếu trung tiết nghĩa mảnh gương [trong.
Tân trào dù gặp thời Âu Mỹ,
Cổ miếu còn nguyên đất Nhị Nùng.
Đạo rộng há riêng non nước Việt.
Một lòng kính ngưỡng phụng thờ [chung.

Nguyễn-văn Bế
47 *rue Mỹ-hội, Sơn-tây*

MMXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ nguy-nga chốn Nhị Nùng.
Dâu bể bao phen nền vẫn vững.
Cung tường vài nhánh dấu còn phong.
Gió mưa Âu Mỹ ngày thêm mới.
Hương lửa xuân thu đạo vẫn sùng.
Khoa bảng tên còn bia chửa mất,
Làng nho qua đó nhớ hay không ?

Nguyễn danh Sành
47, *rue Mỹ hội, Sơn tây*

MMLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Học tổ làng nho đấy phải không ?
Cổ thụ vun trồng nay mấy thuở,
Tường hoa xây đắp biết bao công.
Phong-trào Âu Mỹ tung-thương đổi,
Chỡ đậu xuân thu khỏi lửa nồng,
Miếu cũ còn đây còn Khổng giáo.
Tôn sùng không những một phương [thôi,

Trịnh thị-Sỹ
193, *route de Hưng-hóa Sơn tây*

MMLXVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu vũ lưu sau nhớ ở đông
Sông Nhị bao quanh bay tà dục,
Núi Nùng ôm chắp vững anh trung.
Phố thôn chúng ứng nhiều hiền kiệt,
Bia đá ghi truyền những bảng rồng.
Vừa được văn-minh đương sang tỏ.
Nên xem nét lạc vọng tường cung.

Nguyễn-hữu-Quỹ
47, *rue Mỹ hội, Sơn-tây*

MMLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng tôn sùng khắp cõi Đông.
Ghi dấu thánh-hiền nêu học cũ.
Trải đời nhang-khói vẫn thờ chung.
Ngụy nga miếu vũ nơi Nùng Nhị,
Hiển hách văn-chương giống Lạc-[Hồng
Cảnh cũ cỏ đó còn đấy nhỉ ?
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long

Nguyễn-danh Cừ
47, *rue Mỹ hội, Sơn-tây*

MMLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Triều Lý xây nên học tổ chung.
Khuê các ghi truyền nền học cũ.
Cung tường phảng phất vẻ nho phong
Tang-thương tuy gặp thời Âu Mỹ,
Chỡ đậu cung-tường giống Lạc-Hồng
Hỡi khách thư-hương qua tới đó,
Có dừng chân lại ngẫm hay không ?

Đỗ-đình-Thạch
47, *rue Mỹ-hội, Sơn-tây*

MMLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng tôn sùng khắp Á-đông.
Mấy bực cung-tường nền vẫn vững
Một tòa cổ miếu đấu còn phong.
Lửa hương khói tỏa nơi Nùng Nhị.
Khoa bảng bia ghi giống Lạc-Hồng.
Non nước nghìn thu cơ chỉ cũ.
Một lòng nam nữ kính thờ chung.

Nguyễn-thị-Đính
Võ giang, Bắc-ninh

VIỆC HANOI

Thời việt

7 giờ 18 độ
15 giờ 21 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ bảy, 22 Mars 1924
S. Léa

Âm-lịch

18 tháng hai năm Giáp-tí
Ngày Canh tí
Hành Thổ Sao Chí Trực Thu
Kỵ Việc hỏa
NGHI : Mọc đạo, Lập-khoán.
Hội chùa hà Bắc (Thanh-hiên, Hà nam)

Giá bạc. — Kể từ ngày 21 Mars 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 00.

Thị giá quốc-tế *Ngày 21 mars 1924* 3 /. 55.80, 3 / Thứ hoàn vốn đến 06 45. — 4 /. 1917 57 90 4 /. 1918 57 58. 5 /. 1915 1916 68 81 — 5 /. 1930 85 90. — 6 /. 1920 81.95

Tin tàu — Tàu *Gouverneur Général Paul Beau* mang thư sang Pháp, đến ngày thứ bảy 22 mars ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon. Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe-lửa 20 giờ 7 phút tối 21 mars.

Tàu *Commandant Mages* mang thư ở Pháp sang đã ở Hong-Kong chạy đi Haiphong ngày thứ năm 20 mars.

Tàu *Jérusalem* khởi hành ở Tourane ngày hôm nay hồi 5 giờ sáng Tàu sẽ tới Haiphong ngày 22 mars hồi 12 giờ.

Quan Thống sứ đi kinh-lược. Quan Thống sứ Mongaillot định sang tháng tư tây ta đi kinh-lược tỉnh Hưng-yên, coi ý để xem xét về công việc cải-lương ở các xã và nhân tiện thăm mấy làng đã dựng đủ trí-viện rồi. Ngài lại định đi thăm nốt mấy tỉnh nữa mà trong mùa này ngài chưa đi hết được.

Tòa án cai-trị. Đến sáng thứ tư 1er avril, hồi 8 giờ, tòa án cai-trị sẽ họp tại tòa Thượng thẩm, có quan Cố-vấn Préau chủ tọa.

* * *

M. Le Guénédal Marcel quan cai-trị hạng ba, hội-viên dự-khuyết tại Tòa án cai-trị Hanoi nay bổ làm quyền hội-viên thực thụ thay M. Trézeloup là hội-viên thực thụ về nghỉ.

Một cái máy bay đụng chết mười một người, bị thương bảy người

— Phủ Toàn quyền có tiếp được bức điện-tín sau này của quan Chánh sở máy bay từ Bình-định gửi về.

Chiếc máy bay do quan ba Cassé cầm lái, trong có M. Borzecki và một người tài sẽ Annam ngồi, bay đi Kontum, nhưng lúc ở Phú-cát bay đi thì gió mạnh quá nghỉ lại, thành ra đám phải lũ người An nam đứng xem ở đó, chết mất mười mấy người và bị thương bảy người. Trong số ấy thì hai người bị thương nặng lắm. Cái máy bay cũng gẫy hết, nhưng người ngồi máy không ai việc gì cả.

Chiếc máy ấy sẽ chữa ngay tại Quinhơn.

Việc khám xe trong thành-phố — Báo *France-Indochine* có đăng rằng :

« Sáng thứ năm trong khi sở Tuần-cảnh khám xe thì có bắt được hơn hai chục cái xe cao su không có giấy phép của thành-phố cho chạy và biển đề số giả liết.

Các xe ấy là của một hiệu xe qui-quốc trong thành-phố, đều phải giữ tại sở cẩm cả.

Nghe đâu việc gian dối ấy sẽ phải phạt tiền nặng thì phải.

Cũng ngày hôm ấy, sở Tuần-cảnh soát thấy 25 cái xe thồ tả (xe sắt) đời tệ quá, vậy đã bắt cấm không cho đem chạy nữa.

Lại có lệnh cho sở Tuần-cảnh phải soát xe sắt cho kỹ-lưỡng vì nghe đâu số xe ấy cũng thành nhiều mà không có giấy phép của thành-phố. »

Bán một cái nhà ở Thái-hà ấp, làm theo lối cổ annam, nhà toàn bằng lụ và lim — vườn bếp và các nhà phụ đủ cả.

Hỏi : M Bart Service des mines Hanoi, hay ở Thái-hà ấp cũng được. 3812

Rạp chớp bóng
CINÉMA PATHÉ
ở ngang chùa Ngọc-sơn trông sang

Chương-trình từ thứ sáu 14 đến thứ năm 20 Mars 1924 :

THỜI SỰ PATHÉ JOURNAL
Chiếu phim ảnh
HỘT KIM - CƯƠNG ĐEN

Là phó-bản một rất hay của Jean Aicard tiểu-sinh, có chân Han-lâm nước Pháp soạn ra.

Phim ảnh đợi chia làm hai thời-kỳ.

THỜI-KỲ THỨ I
Sự-kể thống một người vô tội
5 đoạn

CHARLOT VÀ CASIMIR Ở BÊN CUỘNG VÌ ÁI-TÌNH
Chuyện rất buồn cười

Sau phần thứ ba chuyện
Hột Kim-cương đen thì entr'acte

Việc mạo chữ. — Trong một số trước bản báo đã đăng tin M. Ng-v-Đỉnh tư-văn nghị-viên Thái-bình, nguyên chủ rượu tỉnh ấy bị bắt về tội bỏ tù và giả mạo chữ trong các sổ sách buôn bán. Nay cứ theo như báo *Courrier d'Haiphong* thì số tiền ông nghị Đỉnh lấy đó ước chừng non ba vạn đồng. Tiền ấy là của anh rể là M. Hàn Tiệp cũng là tư-văn nghị-viên Bắc-kỳ.

Theo như báo *France Indochine* thì ông nghị Đỉnh bị bắt trong khi đang nói ở nhà ông nghị Tiệp ở phố Richaud.

M. Đỉnh hiện nay đã phải tống giam tại nhà pha Hỏa-lò.

Giới thiệu sách mới. — Bản-quán vừa tiếp được của MM G. Fadeuilhe và J. Delort là biện tập và kiểm-soát tại sở Bưu-điện gửi tặng một quyển Indicateur Postal Indochinois là một quyển soạn bằng Pháp-văn rất cần về việc dùng bưu-điện, như là tên các sở Bưu-điện Đông-pháp, cách gửi thư từ, *carte postale*, sách in, các bưu-kiện, đồ gửi lấy giấy biên lai, tính hóa giao ngân, các ngân phiếu gửi trong nước và ngoại quốc, v. v. Lại có mấy cái biểu đề giá tiền mandat, điện-báo, bưu-kiện, v. v. rất là tiện lợi cho những người cần phải giao-thiệp với sở Bưu-điện. Giá bán mỗi quyển là 1 p. 0 , in tại nhà in Mac-đình-Tư.

Vậy bản báo vui lòng giới thiệu cùng độc-giả biết.

Tòa Thượng-thẩm *Cường gian và hành hung.* — Có một người con gái tên là Ng-thị-Vai buôn bán ở chợ Nghẽ tỉnh Sơn tây vẫn bán chịu dầu hỏa cho tên Ng-thị-Yên là vợ tên Hà-v-Nghĩa người trước làm lính thợ nay hiện làm giám-thị ở trường Bách-nghệ. Một hôm vẻ hồi gần tối, người con gái đến đòi tiền dầu, tay đương cầm cái ống vò bằng bạc tên Ng-thị-Yên chạy ra giật lấy bảo vào nhà lấy tiền. Người con gái lấy hết đòi đi phải vào trong nhà, thì tên Hà-v-Nghĩa giở ngay cái tác cách lính tập ra ôm lấy cuống gian, còn Ng-thị Y n là vợ thì lành mặt chỏ khác. Cách hai hôm sau người con gái lấy gão Ng thị Yên ở cợ đòi tiền thì Thị-Yên bảo phải xi-xoa chuyện nợ và phải cho thêm 5 đồng nữa, nếu không cho thì nó xấu. Vì thế hai bên cãi nhau rồi Thị Yên về nhà gọi chồng là Hà-v-Nghĩa lên sỉ-nhục trước mặt công-hùng. Đoạn rồi ở chồng tê Nghĩa xám đánh người con gái ấy bị nhiều thương tích. Tòa Nam-an tỉnh Sơn-tây phạt tên Hà-v-Nghĩa 1 tháng tù về tội đánh người con gái ấy bị thương. Còn việc cưỡng gian thì bỏ đi vì không đủ chứng cớ, và bắt tên ấy phải bồi 3 đồng cho người con gái. Tên Ng thị-Yên là vợ thì được tha. Không những bên nguyên chẳng ăn ma thôi ; quan Chưởng-lý thấy những tên phạm làm nhục một người con gái như thế cũng chẳng án xin phạt nặng hơn để làm gương cho những kẻ vũ phu khác. Tòa Thượng-thẩm xét xong tuyên án tăng phạt tên Hà-văn-Nghĩa và tên Ng-thị-Yên mỗi tên 1 năm tù và bắt hai vợ chồng tên ấy phải bồi 30 đồng cho người con gái.

Tự tiện bán cây của làng. — Ng-trần-Dinh, Ng-như-Ngọc, Đỗ-v-Hanh, Đào-văn-Khan, Ng-trần-Thuy có chân trong hội-đồng hương chính bị tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt mỗi tên 1 đồng về việc tự-tiện bán cây của làng thì nay tòa Thượng-thẩm tăng phạt mỗi tên lên 2 đồng.

Án mạng. — Có một người đánh nhau với người nhà tên Ngô-sĩ-Tống, tên Tống thấy người ấy đánh người nhà đau, ra can rồi thành ra đánh nhau tay ba. Tên Tống vì được phe của người ấy đánh một cái chẳng may trúng vào chỗ phạm rồi chết. Tòa Nam-án tỉnh Bắc-ninh phạt 18 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên ấy lên 3 năm tù, nhưng cho án treo vì xét lỗi tại người chết.

Đánh chết người. — Tên Ng-văn-Trinh và tên Ng-văn-Kich vì chuyện bất bình cãi nhau với vợ một người tên là Tái rồi đánh nhau, chẳng may người đàn bà ấy bị thương chết. Tòa Nam-án tỉnh Vĩnh-yên phạt tên Trinh 15 năm k sai và tên Kich 1 năm khổ sai. Tòa Thượng-thẩm xét những tên ấy ngộ sát nên giảm cho tên Trinh xuống 5 năm tù và tên Kí h xuống 3 năm tù.

Linh gác ngủ gật. — Tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Ng-huy-Biểu là lính cơ 45 ngày tù về tội gác ngủ gật. Tòa Thượng-thẩm y án.

Dáng thẻ của người khác. — Tên Dương-ức-Trạch ở với một người tên là Ng-phương-Tăng tức Nghị-Hăng, nguyên tư-văn nghị-viên, bị bắt về tội dùng thẻ của người khác. Đến khi xét ra thì chẳng phải thẻ của con đưa cho tên ở dùng, nên tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt chủ 3 tháng tù và đầy-tớ cũng 3 tháng tù. Sau khi đã nghe luật-sư Mansohn là thư-ký của luật-sư Berthellot biện bạch cãi cho thì tòa Thượng-tì hẩm tha cho cả chủ và đầy tớ.

Cướp lưới đánh cá. — Có hai người thuyền chài tên là Tảo và Thinh đương đánh cá ở sông ban đêm, bỗng có 6, 7 đưa còn-đồ chèo thuyền đến đánh hai người thuyền chài lấy rồi cướp cả lưới cùng cả. Sau sự-chẳ trị hỏ lên, tuần đinh làng sở tại đuổi theo mãi mới bắt được tên Lê-quang-Nhạ. Còn những tên khác chạy trốn được thoát cả, nhưng xét hỏi nhất định không xung nhận đứa đồng-đảng, tòa Nam-án tỉnh Hà-nam phạt tên Nhạ 1 tháng tù và bắt phải bồi 7 đồng cho sự-chủ tên là Tảo và 5 đồng cho sự-chủ tên là Thinh. Tòa Thượng-thẩm y-án nhưng cho tội tù án treo.

(*Còn trang thứ ba, coi thì hết*)

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết kẻo rằng : nếu mua báo thì phải trả tiền. Vậy các hiệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; hễ không gửi tiền gửi theo giấy mua thì báo-quan không trả lời.

Mua báo thì tính từ rằm hoặc mùng một tháng tây trở đi cho gọn.

Số 2

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(*Ngôn-tình tiểu-thuyết*)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cam cuí ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem đa thịt mình ra cho người thích chữ dâu mâu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thật vạn-cổ mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất lý kỳ, vậy xin dịch ra để công hiến các bạn độc-giả.

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Mễ-nhân cười lên sằng sặc mà rằng :

— Những quân ấy không giết sạch đi là không xong. Việc này ta phải thân hành đi mới được. Thôi, chạy !

Người ấy lui ra, sơ đứng tóc gáy lên, vì thấy cái uy của Mễ-nhân như đứng gần lò lửa vậy.

Bấy giờ có một viên thư ký đưa danh-thiếp vào, trên thiếp đề tên là Áo-cổ-tư-đức, Mễ-nhân xem danh thiếp rồi nói :

— Bảo vào !

Một lát thấy một vị tuyệt thế giai nhân, trác độ đôi mươi, tóc vàng mắt xanh, môi son má phấn, gót sen thoăn thoắt, ở cửa bước vào, trông thấy Mễ-nhân thì ra vẻ rụt rè e lệ.

Mễ-nhân nổ ! :

— Xin mời nữ-sĩ ngồi, chẳng hay nữ-sĩ đến đây hôm nay có việc chi thế ?

Tư-đức nói :

— Tiện thiếp đến xin tôn-ông giao cho món tiền lãi sách khi trước.

Mễ-nhân làm ra vẻ ngơ ngác mà rằng :

— Sách xuất bản ở cửa hàng tôi thì nhiều lắm, không biết đâu mà nhớ hết được.

Ngẫm nghĩ hồi lâu rồi lại nói :

— À ! Tôi nhớ ra rồi, bộ Ro-mê-mã-thệ-ngôn có phải không ? Bộ ấy bán chạy lắm.

Tư-đức nói :

— Thiếp thấy cáo bạch rằng bộ sách ấy đã bán được 1 vạn sáu nghìn quyển.

Mễ-nhân nói :

— Thế ra bản biểu cũng có đăng cáo bạch ư ? Tôi lãm việc không nhớ được hết.

Nói vậy rồi thôi, không thấy nói gì nữa. Tư-đức đứng lên, rồi lại ngồi xuống, đoạn rồi dịu lời mà rằng :

Tiện-thiếp đến đây hôm nay là có ý muốn thưa tôn ông câu chuyện.

Nói đến đấy lại thôi, đoạn rồi lại nói tiếp rằng :

Chuyết-tác tiêu thụ cũng đã được nhiều, vậy thì tôn-ông có thể cho tiện-thiếp được nhờ chút dư huệ chăng ?

Mễ-nhân lại cau cái cặp lông mày sâu đem lại, làu nhàu mà rằng :

— I bế nào ?

Bấy giờ ngoài cửa có một chàng thiếu-niên, sừng sực bước vào, chàng thiếu-niên này tuổi chừng độ ngoài đôi mươi, người nom rất tuấn nhã, hai mắt sáng như sao, thoạt nhìn cũng biết là người có cái khí phách ngang tàng vậy, chàng ung dung đi đến trước mặt Mễ-nhân, đầu đội mũ, hai tay bỏ vào túi quần, đường đường chính chính, không có cái vẻ lấm lét e sợ như mọi người khác. Mọi người khác, trong cửa hàng này, mỗi khi đến trước mặt Mễ-nhân thì khác nào kẻ tội nhân đến trước pháp-đình, run run sợ sợ, chỉ có một chàng thiếu-niên này là không thế mà thôi.

Khi chàng thiếu niên đã đến trước mặt Mễ-nhân rồi, liền ung dung mà rằng :

— Thúc phụ vẫn được mạnh giỏi chứ ?

Nói đoạn quay lại thấy Áo-cổ-tư-đức, liền ngả mũ ra chào.

Mễ-nhân nói :

Ấu-tư-thấu-tư ! Mày đến có việc gì đấy.

Chàng thiếu niên đáp :

Châu tại thăm thúc-phụ đấy thôi.

Nói xong, không đợi Mễ-nhân bảo, nghiễm nhiên kéo ghế ra ngồi. Chỗ Thấu-tư ngồi thì nhìn được nàng Tư-đức, mà chỗ Tư đức ngồi thì khuất, không ai nhìn thấy Thấu-tư.

Mễ-nhân bảo Tư-đức rằng :

— Vừa rồi nữ-sĩ nói thế là thế nào. Sách Thệ-ngôn nữ-sĩ đã bán bản-quyền cho lão-phu đấy lấy 50 bảng rồi. Bây giờ nữ-sĩ còn nói gì nữa ?

Ấu-tư-thấu-tư thấy vậy nói :

— Đối với một nhà nữ-sĩ, sao thúc-phụ lại nói nặng lời thế ?

Mễ-nhân lại nói :

— Khi trước giá nữ-sĩ không bán bản-quyền mà lấy tiền, thì nay mỗi bộ cũng còn được lãi chừng 7 phần. Nhưng nay thì còn lãi chi nữa.

Nói đến đấy lại cau mày quắc mắt mà nhìn Áo-cổ tư-đức.

Tư-đức lấy làm sương sùng lắm, đã toan đứng dậy ra về ; nhưng nghĩ vì gia-tình quẫn-bách, cực chẳng đã lại phải hỏi rằng :

— Vì đã tiên-sinh cho tôi 7 phần lãi, thì phải đợi đến bao giờ ?

Mễ-nhân nói :

— Cái đó thì không biết đâu mà hẹn trước. Tôi lấy đâu mà chu cấp cho các người mãi được.

Nói đoạn đứng dậy mở tủ sắt, lấy giấy hợp-đồng, trả mà bảo Áo-cổ-tư-đức rằng :

Giấy hợp-đồng còn đây, không phải bán bản-quyền 50 bảng là gì. Sau này cuốn sách ấy có dịch ra tiếng nước khác, thì nữ-sĩ mới được lãi một nửa. Song trong hợp-đồng lại còn một điều-khoản nói rằng từ đây về sau, bất cứ làm ra quyển sách gì, cũng phải bán cho tôi, tiền bán không được quá một trăm bảng, mà phần lợi không được quá 7 phần. Nữ-sĩ coi đấy, tự tích còn đây, lại còn nói gì nữa. Tôi buôn bán chỉ cốt kiếm lấy đồng lời, không lời thì lấy gì mà ăn. Bây giờ sách bán được bao nhiêu nữa, cũng mặc tôi, không việc gì đến cô mà cô hỏi đến. Tôi buôn bán đã nhiều, không bao giờ lại thấy có cái chuyện rắc rối như thế. Thôi thôi ! Xin cô im ngay đi.

Áo-cổ-tư đức nói :

— Ơ, ông vừa nói rằng sách ấy mà phiên dịch ra tiếng ngoại quốc, thì tôi được lãi một nửa.

Mễ-nhân nói !

— Phải ! Ấu-tư-thấu-tư ! My vẫn ái chuông gọi cho ta !

Chàng thiếu niên vẫn cái chuông gọi, một lát thấy người thư-ký già lọm khọm bước vào.

Mễ-nhân nói :

Số 18 ! My xem sách Thệ-ngôn dịch ra tiếng nước khác, thì trước giả được lãi bao nhiêu, my biên ra một mảnh giấy, đưa cho nữ-sĩ.

Số 18, cái đấu thì lễ rồi lui ra.

Mễ-nhân lại bảo Áo-cổ-tư-đức rằng :

— Nữ-sĩ có tùng tiêu, thì có bộ sách gì lại đem đến đây tôi mua cho !

Bấy giờ người thư-ký số 18, cầm một mảnh giấy vào đưa cho Mễ-nhân, Mễ nhân xem qua rồi đưa cho Tư-đức, Tư-đức cầm giấy đọc :

Sách Thệ-ngôn dịch ra Pháp-văn được lãi 7 bảng, dịch ra Đức-văn cũng thế, cộng là 14 bảng, về phần ông Mễ-nhân 7 bảng, tiền nhuận phí của bản quán 3 bảng 19 tiền-linh. Còn về phần trước giả được lĩnh 3 bảng 1 tiền-linh.

Tư-đức đọc xong, đề tờ giấy xuống bàn rồi lâu mới nói :

— Mễ-nhân tiên-sinh ! Cái giá trị m t quyển sách đã phiên dịch ra đến t.ếng hai nước mà lại chỉ được có 14 bảng ư ? Mà trong 14 bảng ấy, phần tôi lại chỉ được có 3 bảng 1 tiền-linh mà thôi ư ?

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY ¢
BỌC VÀNG
Máy mã-nơ, 15 châu-tinh
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
29, Phố Paul Bert, — HANOI
3265

Ai lên Phố-cát

Phố cát là nơi đức Thanh mẫu bỉ h sinh ngài ở đây, linh ứng hơn nơi khác, vì rằng ở đó là nơi tinh-tịch, lâu nay các quí khách thành-tâm đi lễ không có nơi ăn chỗ nằm, nhiều người cũng ngại.

Nên chúng tôi nay xin tập một cửa hàng, sắm các thức đồ lễ, « ươn, ga, xôi, oản, bánh trái, hương vàng, văn vân », như các qui-khách ở xa không tiện đưa đi, thì đến đó chúng tôi xin có đủ, và có nhà ngủ, có các thức ăn tây nam, xin các qui-khách có lòng đi lễ thì chiếu-cố cho.

Nay kính cáo,
TRẦN-VĂN-TÀI
3810

防海內河
泰金號正
茶名子獅

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tàu Ô-long, Liên-tâm, Thầy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI, số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, và hiện tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3 cũng có một chi-điểm mới mở. Vậy xin kính mời các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thư đến bản hiệu mua cũng được.

Xin chúng cho kể các hiệu chè :
KIM-THÁI hiệu sư-tử ; CÔNG-THÁI hiệu kỳ lân và LÂM-MẬU, tam-nỹ, ngũ-nhục tam-nguyên.

Các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI
Haiphong, phố Khách, số 140
Hanoi, phố hàng Ngang, số 3
2130

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có quảng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Ăn cướp. — Tên Ng-công-Huân tức Ng-v-Tiêu tức Toan bị thua về việc cùng với những tên khác ăn cướp trốn biệt không bắt được. Tòa Nam-án tỉnh Phú-thọ kết án vắng mặt phạt 20 năm khổ sai. Tên ấy bị tầm nã mất trong 3 năm mới bắt được. Tên ấy xin kháng cáo án phạt vắng mặt nên tòa Nam-án Vĩnh xét lại phạt có 8 năm khổ-sai 20 năm quản thúc và bắt phải cùng những tên đồng đảng liên-đới với nhau bồi 200 đồng cho chủ mất cướp. Tòa Thượng-thẩm giảm cho tên ấy 5 năm khổ sai và 5 năm quản thúc và y tiền bồi thường.

Làm chứng gian. — Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt tên Ng-ngọc-Cừ là lý-trưởng 3 tháng tù và 10 đồng vì tội làm chứng gian. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 2 tháng tù.

BÁN NHÀ VÀ ĐẤT

Nhà ở số 34, phố hàng Gai và đất ở đường Quan thánh.
Hỏi tại M. Ng-bông-Vũ, 16, phố đường Thành (Rue de la Citadelle).
3813

Hội Tri-tri. — Hội Tri-tri đã họp đại hội-đồng tối hôm qua để bàn các việc mà trong báo đã đăng trước. Hội viên đến dự hội chừng hơn 60 ông.

Rồi bỏ phiếu bầu hội-đồng tri-sự thì lại hội-đồng cũ được bầu lại là :

Hội-trưởng : M. Phạm-Quỳnh
Phó hội-trưởng : MM. Lê-v-Huyến và Ng.-Thành
Thư-ký : M. Ngô-vi-Liễn
Phó thư-ký : M. Vũ-văn-Nhạc
Thủ-quĩ : M. Vương-văn-Mậu
Phó thủ-quĩ : M. Ngô-văn-Lan
Thủ thư : M. Đỗ-đình-Nghiêm
Phó thủ thư : M. Lê-văn-Trước
Đốc-học : M. Đào-trọng-Đủ
Kiểm-soát : MM. Đinh-tiến-Quy và Đặng-sĩ-Thịnh.

Bằng Tiểu-học tây. — Các học-trò trường Bảo-hộ thi đỗ bằng Tiểu-học tây (Brevet élémentaire) kỳ tháng juin 1923 thì nay có thể đến phòng thư ký trường lấy mà lĩnh bằng về, mấy hôm nào cũng được, sáng từ 8 đến 9 giờ.

Từ chức. M. Ng-triệu-Quan, trợ giáo thực-thụ hạng sau, tòng sự tại nhà Học-chính Đông-pháp, nay được từ chức.

Việt-Nam Thanh-niên hội. Chủ-nhật sau là ngày 23 mars ở hội V. N. T. N sẽ có chớp ảnh xem không mất tiền, bắt đầu từ 9 giờ chiều. Chương-trình rất hay, chớp đủ trong hai giờ đồng hồ, chạy bằng cái máy nhỏ của hội mới sửa sang. Vậy hôm ấy xin mời hết cả các quí vị hội-viên lại thưởng lãm.

H. V. N. T. N. lai cảo.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES »
mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE »
mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES »
(Thanh-hương) bọc vào hộp bằng kim, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 20
3807

Cái nạn hằng ngày. — Theo lệnh của quan Biện lý Hanoi, sở Mật-thám đã cho xét lại lần nữa về việc rủi ro ô tô đã xảy ra ở đường xuống Nam-định ngày 27 février vừa rồi.

Cắt dâm bà Nhàn-Khanh. — Hồi 8 giờ sáng hôm nay đã cắt dâm bà Nhàn-Khanh là thân-mẫu ông cử Trịnh-đình-Rư ở làng Định-công-hạ, Hà-đông. Đám cắt theo cổ-lễ trông có vẻ rất tôn-nghiêm. Người đi đưa đám khá đông.

Bản-quán xin có lời chia buồn cùng ông cử Trịnh-đình-Rư và qui quyến.

Con nhà ai lạc ? — Một đứa con trai tên là Thịnh lên 11 tuổi lạc ở đường cái, M. Ng-xuân-Lan là giáo-học nhà ở phố Broni số 79 đã đem về nhà nuôi tạm. Ai mất con thì đến mà đem về.

Bỏ quên trên xe. — M. Baudet làm ở công-ty Vân-nam trình Cảm rằng Mr Hans ở Amit-chéou qua ở cơ Hanoi ngày 16 vừa rồi hồi 7 giờ tối có bỏ quên trên một cái xe cao-su mất một cuốn hạt hồ-phách, giáước 60 đồng và một đôi bí-tất tơ.

Mất trộm. — Đào-công-Phoi chạy giấy ở công-ty Vân nam trọ ở trong chùa Quán-sứ trình rằng mất trộm quần áo và đồ vật đáng giá 70 đồng.

°NỮ-HẢI-TẶC°

(Trinh-thám tiểu-thuyết)
PHẠM-BÚI-CẦM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ
Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá mỗi quyển .... 0$30
Tiền cước 0. 11

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gửi giấy cho :
M. BÙI-XUAN THÀNH
bỉ-63 — Rue du Coton — Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống. — Ngày thứ sáu 21 mars 1924
Nước lên 27 phân, vào hồi 4^h^ 36 buổi sáng.
Nước xuống 13 phân vào hồi 7^h^ 5 buổi chiều.
Ngày thứ bảy 19 mars 1924 :
Nước lên 25 phân, vào hồi 5^h^ 53 buổi sáng ;
Nước xuống 14 phân, vào hồi 9^h^ 42 buổi chiều.

Xuýt ăn mạng. — Một giờ sáng ngày hôm kia ở Gia-viễn có bọn lính tập tụ họp đánh bạc rồi vì sự thua được thế nào chẳng rõ sinh ra đánh nhau chí mạng. Một người trong bọn họ tên là Trần-đức Bát, số lính 3101, bị mấy nhát dao chém vào đầu rất nặng, phải đưa lên nhà thương Cầu-ngư bó thuốc, sống chết thế nào chưa biết.

Cũng một con nhà. — Mấy ngày hôm nay đình Hà-giang-tuyết vào đám cũng khá vui, người ở hoàn-thành vào xem chẳng phải ít, thế mà trong bọn người ấy có mấy chàng mỹ râu chỉnh chện, áo quần bảnh bao, lại giở nhiều cái thô-đoạn rất đê-mạt bèn-hạ là chòng ghẹo đàn bà con gái, bằng lắm cách tối ư khả ố, tức là những cách của bọn hạ-lưu xưa nay. Nhiều cô con gái nhà quê ta còn thật thà, thấy cái cách đê-tiện của những phường khốn nạn đó lại ngờ rằng chúng chự mốc tú tiễn ở nột tượng kia đấy ! . . .

Ấy cũng là đi xem hội, mà xem hội như bọn công-tử công-tôn nào đó chẳng bỏ mua một trò cười.

Q. lai cảo.

Bị chó dại cắn. Ng-văn-Tiến, 9 tuổi, Ng-tuế Ban, 11 tuổi và Ng-thị-Nam, 50 tuổi, đều bị con chó của tên Đặng-văn-Viên ở Hàng kinh cắn phải ngày 16 và 17 trước thì nay đã phải đưa đi Hà nội ở Pửa thuốc vì xét ra con chó ấy có nọc độc.

Hoàng thị-Doi, 30 tuổi, vô nghề-nghiệp, nhà ở An-biên bị con chó của tên Trần-v Minh cắn phải ngày 17 trước và Ng-v-Giỏi, 15 tuổi, nhà ở đường Amiral de Beaumond bị con chó của cô Phạm Liễn bán đăng tên cắn ngày 12 trước, đều phải đưa đi Hà-nội chữa thuốc, vì sở thú y xét ra cả hai con chó đó đều có bệnh dại.

***

Vì đó này có nhiều chó dại nên quan Bốc-lý mới ký nghị-định từ ngày 17 mars 1924, hạn trong ba tháng, cấm những nhà nuôi chó không được thả nhông ra đường mà không có xích và dám mõm. Nếu ai không tuân lệnh thì chó phải bắt, chủ bị phạt tiền và theo như lệ thường con vật nhốt ở nhà giam sức sinh, quá 24 giờ không lại chuộc thì cũng đem giết chết.

Đã lại nhận. — Chiếc xe đạp mà sở x-măng đem nộp số Cầm ngày 13 Mars 1924 thì nay M. Nguyễn-quan-Đức, ở số nhà 17, phố hàng Điếu, Hà-nội đã lại nhận.

Đồ hàng lậu. « Trần-thị-Nhơn, 25 tuổi, nhà ở An-dương đang đem bán một bộ xa-tích bằng bạc thì lính cảnh-sát bắt lấy mới rõ là của ăn cắp.

Ng-thi-Ba 40 tuổi, bán nước, nhà ở Lạc-viên, mang một thùng vừa bột và giấy mèn cũng là của phi nghĩa.

Cả hai thị đều phải bỏ nộp sở cầm để hậu xét.

Xe bò ở đường cái. Có hai xe bò chở đầy gỗ bỏ ở đường cái làm nẽn trở cả sự đi lại, nên lính cảnh-sát đã cho người đưa đi một nơi để xem ai có của lại nhận.

Chó đem giết chết — Ba mươi hai con chó bắt ở vùng An-biên thì có 14 con vừa chó tây vừa chó ta giam quá 24 giờ không có người lại tên đem giết chết.

PORT-WALLUT (VAN-HOA)

Bắt được đồ lậu. Mới mấy hôm nay, linh sở Thương-chính bắt được nhiều đồ lậu lắm. Có sáu người Khách chở một chiếc thuyền ở Đông-hưng sang miền Cẩm-phả. Trong thuyền có chở nhiều lụa, 4 cân thuốc phiện lậu, 30 hòm diêm Nhật-bản, 10 thùng dầu hỏa, và một khoang thuyền chứa những đồ sứ, đồ gốm, đồ sắt, cau khô, thuốc bắc, vân vân.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Một cuộc vân-du của các vị cao-tăng. — Hôm nọ thấy ở trong thanh thị có một đoàn xe cao-su kéo đại ước độ vài mươi chiếc, gió bay bụi cuốn, mịt mù như khói tỏa mây vần ; trên xe ngồi toàn cả các thầy tu ; nghe nói đó là các vị cao tăng ở các nơi Danh-lam, Bửu-điện chốn Trường-an, nhân ngày xuân đầm ấm vào đi vân du cùng tham thuyền bài phật trong xứ nầy. Trong các vị trưởng lão ấy, người ta kể rằng có ngài Ba-la, ngài Từ-hiếu, ngài Diệu-đế, ngài Phước-lâm, vân vân. Thấy các nhà tu thiên ở đây có đi ngân nhu-tiệp và khoan-nã rất thanh khinh ân cần. Ngục đâu các ngài đi viếng cảnh chùa Vu-lan, chùa Ngũ-nanh rồi lần lâu vô phố vô tình.

X. lai cao.

(Xem trang thứ tư).

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 21 mars 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
HỒ-XUÂN-HƯƠNG
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
TAM KHÍ CHU-DU
(Trẻ-con diễn)

Tối thứ bảy 22 mars 1924
CỬU-MỸ ĐOẠT PHU
Tiếp theo tích thứ tư
(bỏi thứ bảy thứ tám)

Mà hồng nhiều nỗi truân-chuyên.
Mừng ai sống sót gặp thuyền ngư gia.
Hữu tình ta lại gặp ta,
Đừng nên vội trách giời xa giời gần.

Tối chủ nhật 23 mars 1924
BỰC MÌNH NÊN PHẢI ĐI TU
Hữu tình mà hóa vô tình
Để ai ở đáng đang hi-hửu ai.
Đã danh đem nhau vạng phải.
Thành thành của phật hẹp ai đó mà.

Cần dùng một ông giáo đứng tuổi, có bằng thành-chung, để dạy mấy người học-trò sắp đi thi sơ-học tốt-nghiệp — Ông nào muốn đến giúp việc, xin viết thư hỏi M. Cung-đình-Huệ, buôn-bán ở Bến-thủy (Annam). 3811

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Đông pháp Yên-thảo công-ty
HÃN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ-GÀ
Grèo phố hang Gai số 83

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh tự-nhiên ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kỹ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Hội-sắc phong lời chiếu phê rằng :

Chiếu nay đoái đương phòng cấu MONTÈS qui đoạ, có chỉ nào một thứ nước bổ để tăng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gởi cho qui được phòng chế-tạo để ích thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiên-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thật có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo nầy.

Số 88

BÌNH SƠN LĂNH YÊN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng nàn tài-nữ » lập lầu kén chồng lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ cứ-tử nào dám hầu-hạ xác-láo thì được phép đá-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bình-như-hành nói :

— Tôi nghe nói nhà quan Trung-thư bộ *Lãnh* có người tài-nữ phải không ?

Người thư-lại nói :

— Nhà bộ *Lãnh* nếu không nhờ có người tài-nữ ấy thì khi nào được chức Trung-thư.

Bình-như-hành vừa toan hỏi nữa thì mấy tên kháng lễ-vật đã đưng dậy đi, người thư-lại không dám chậm-trễ, cũng vội-vàng vái chào rồi quay đi.

Bình-như-hành bảo *Yến-bạch-hạm* rằng :

Tiểu-đệ đò-tìm khắp mọi nơi chẳng thấy tăm hơi gì ai ngờ ngày nay tình cờ lại tìm được đến nơi đến chốn.

Yến-bạch-hạm nói :

— Vậy có câu thơ rằng : « *Đạp phá thiết-hài bỏ mích xứ, đắc lai toàn bất phí công-phu* » nghĩa là « *Bí mòn giầy sắt không tìm thấy, đến khi tìm thấy chẳng hao công* » như-ý chẳng bỏ ết người tài-nữ ấy, có quả là nàng *Lãnh-giang tuyết* không ?

Bình như-hành nói :

Thiên-tử phòng được mấy người tài-nữ, cỏ lẽ nào lại không phải nàng. Nhưng dầu phải nàng nữa thì ta biết dùng cách gì mà cầu-thân cho được !

Yến-bạch-hạm nói :

— Nếu quả là nàng *Lãnh-giang-tuyết* thì muốn cầu-thân cũng chẳng khó chi !

Bình-như-hành nói :

— Khi tiểu-đệ ở kinh, đến nhà quan Hồng-lô bỏ *Lãnh* kia, chỉ hỏi có một câu mà bị bao nhiêu những cỏ mót câu mà bị bao nhiêu những sự phiền não. Nay muốn cầu thân, chẳng những chưa quen biết bao giờ, lại không được ai giới-thiệu, cớ sao bảo rằng không khó ?

Yến-bạch-hạm nói :

— *Đậu tri-phủ* đã sai người đến mừng thọ, tất là có quen biết, thế thì *Đậu* tri phủ tức là một người dẫn đường cho ta đó !

Bình - như - hành mừng rỡ mà rằng :

Nếu vậy thì tìm được người dẫn đường rồi !

Yến-bạch-hạm nói :

— Đã đành rằng *Đậu* tri phủ tức là đường lối của ta đó ! nhưng hai ta đã lăng trành mà không chịu vào yết-kiến, bây giờ bỗng-dưng lại đến cầu-thân, tất thế nào hẳn cũng cười chúng ta là người không có định-kiến.

Bình - như - hành cười mà đáp rằng :

— Nếu nhờ tay hẳn mà ta cầu-thân được với nàng *Lãnh giang-tuyết* thì dầu chết cũng đành, huống chi là cười

Yến-bạch-hạm cũng cười mà bảo rằng :

— Đại-huynh vì nàng *Lãnh-giang-tuyết* thì không đáng tiếc, nhưng nếu vậy thì chẳng oan thay cho tiểu-đệ lắm ru ?

Bình-như-hành nói :

— Đại-huynh không nên phân-biệt như thế. Khi nào đại-huynh tìm thấy mỹ-nhân ở trên lầu kia mà có dùng đến tiểu-đệ thì dầu bảo nhảy vào đống lửa, tiểu-đệ cũng không dám từ.

Hai chàng cùng nhau cả cười, lại tức-khắc dọn đồ hành lý đến trọ ở *Quý h hoa quán*, rồi sai người nhà biện lễ-vật tìm vào yết-kiến *Đậu* tri-phủ. Khi đến cửa phủ, đưa danh-thiếp vào.

Đậu tri-phủ đang nghĩ bề rằng không được yết-kiến hai chàng lần nào, bỗng trông thấy danh-thiếp, mừng-rỡ xiết bao, vội-vàng sai người mời vào nhà khách, rồi đứng dậy ra tiếp-kiến. Khi ra tiếp-kiến mới hai chang ngồi và truyền người nhà pha trà uống.

Đậu tri phủ trông thấy *Yến-bạch-hạm* và *Bình-như-hành* hai chàng đều trong vòng 20 tuổi, diện-mạo lại khôi-ngô khác hường, rất lấy làm mừng-rỡ.

Đậu tri-phủ nói :

Hôm trước tôi đến yết-kiến hai ngài, nhưng không được gặp, đến khi hai ngài hạ cố đến chơi, tôi lại đi vắng. Sau tôi có đặt tiệc cho người đến thỉnh thì thấy nói hai ngài đã khởi hành rồi. Tôi vẫn ân-hận trong lòng về nỗi chưa được hầu chuyện, ngày nay bỗng được hai ngài hạ-cố, xiết bao mừng-rỡ, tôi chắc tin trước là bởi người nhà đó hồi không được đích-thực chăng !

Bình-như-hành nói :

— Hôm trước chúng tôi đến yết-kiến đại-nhân không được gặp, sau về đã có đổi trọ chỗ khác, không ngờ xảy có một việc, muốn nhờ đại-nhân giúp đỡ, vậy nên lại phải tìm vào tới đây.

Bình-như-hành quay lại gọi người nhà đưa lễ-vật vào, rồi lại nói :

— Gọi là có chút vi-thành, để tỏ lòng kính-mến.

Đậu tri-phủ nói :

Chết nỗi ! tôi chưa có cái gì để tỏ lòng kính mến cùng hai ngài, khi nào lại đem nhận hậu-lễ này ! nhưng chẳng hay hai ngài có việc gì muốn cần hỏi đến ?

Bình-như-hành nói :

— Tôi nghe nói quan Trung-thư bộ *Lãnh* ở qui-hạt đây có một người tài-nữ, chẳng hay tên gọi là chi, xin đại-nhân chỉ giáo cho.

Đậu tri-phủ nói :

— Tên nàng là *Lãnh-giang tuyết* ! Chẳng hay cớ sao ngài lại biết đến mà hỏi ?

Bình - như - hành nghe nói 3 chữ « *Lãnh-giang-tuyết* » mừng mừng rỡ rỡ, nét mặt tươi cười hớn-hở trong khi đắc-ý, bỗng thấy mùa tay hoa chân. . .

Đậu tri phủ thấy vậy, liền hỏi :

Bình tiên-sinh ơi ! Chẳng hay cớ sao tiên-sinh nghe tên mà mừng rỡ lên như thế ?

Yến-bạch-hạm thấy vậy, mới thay lời *Bình-như-hành* mà đáp rằng :

— Không dám nói giấu gì đại-nhân ! Số là *Bình* đại-huynh tôi năm xưa có một cái mộng, mộng thấy người bảo rằng : « Nàng *Lãnh giang-tuyết*, thi-nữ ở đất *Duy dương*, tức là tiền-duyên tức để với nhà-ngươi đó ! » *Bình* đại-huynh tỏ vẫn nhớ đinh-ninh, đến đâu cũng đò hỏi, nhưng không thấy một vị hương-hoan nào họ *Lãnh* cả. Hôm trước nghe nói có quan Trung-thư họ *Lãnh*, lại nghe nói nhà họ *Lãnh* có một người tài-nữ, nhưng không biết tên là chi, trong lòng vẫn còn nghi-ngờ, nay thấy đại-nhân chỉ giáo rõ ràng như thế. *Bình* đại-huynh tôi chắc là cái mộng năm xưa có ứng-nghiệm, cho nên mừng rỡ quá mà thành ra thất lễ ở trước mặt đại-nhân.

Đậu tri-phủ nói :

— Ấ ! nguyên-do như thế ! Đã có cái mộng lạ-lùng ấy thì nhân-duyên tất cũng tiền-định cả ai đây, âu là để tôi xin làm mối giúp tiên-sinh, tiên-sinh nghĩ thế nào ?

Bình như-hành thấy *Đậu* tri-phủ nói đến sự làm mối, vội vàng chắp tay vái đến tận đất mà thưa rằng :

— Nếu được đại-nhân giúp cho thì kẻ viễn-sinh này suốt đời không dám quên cả ơn to lấy. *(Còn nữa)*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cai hại mùa màng vì mấy trận mưa. — Mùa tháng ba năm nay nhờ được mấy trận mưa kỳ trong tết, thấy đã có cơ phong nẫm, ai nấy đều mừng; hiện nay lúa mới đã nhiều nơi gặt hái, còn khoai, thì đâm nào cũng tươi tốt, chỉ độ trong một tháng nữa, thì thật không thiếu chi gạo, chẳng hiếm gì khoai, con nhà nông cứ đinh ninh mười phần lường chắc. Ngờ đâu mưa lụt thình lình, liền tiếp mấy hôm từ mồng 9 cho đến 12 tháng 2, bao nhiêu ruộng thấp đất sâu đều ngập hết; lúa gặt về phơi phóng không đặng, còn khoai thì mới lượng củ bằng đầu mắt đũa cũng phải bới móc lên; mưa lụt như rửa mà trời đã chịu tanh rác hễ cho đâu, cứ lãi rai giỏ bắc mưa phùn không ngớt!

Tuy thế mà về bên lúa mà thì trong mười phần may ra còn vớt vát được năm, chỉ như khoai sắn thì e rằng hỏng hết, mà con nhà nghèo cực chỉ trông cậy vào khoai củ, thì tôi biết làm thế nào cho tránh khỏi sự cơ cần này mai.

Mấy hôm nay những người bán gạo ở trong các mạn nhà quê ra, nói rằng mùa màng trong ấy hư hại nhiều lắm, đáng lo thay!.

Ăn ốc ruốc có hại gì không?

Ốc ruốc là một thứ ốc nhỏ, con nào to nhất chỉ bằng giác bạc chiếc; mình tròn mà dẹp, vỏ mỏng mà trơn long như sành, trên lưng có từng chấm đủ ngũ-sắc, trông rất đẹp. Cứ mỗi năm đến tháng hai, tháng ba, thì ốc này lại sinh ở biển, nó thường ở trên cạn, mà lại nằm dưới cát. Thứ ốc này chẳng biết các nơi có đâu có không, chớ ở mấy tỉnh Quảng-trị, Thừa-thiên và Quảng-nam thì cửa biển nào cũng có, nơi thì gọi là ốc cườm, nơi thì gọi là chân-chân; mà ở Quảng-nam có nhiều lắm, mỗi năm đến mùa ốc, những người ở mấy làng Thanh-khê, Hà-khê đợi lúc nước ròng, rủ nhau xuống biển cào về, lược chín rồi gánh đi bán; mỗi ngày đếm số ốc gánh đi bán có đến bốn năm chục gánh. Ốc này tuy nhỏ, song lấy gai nhọn khêu ruột ra ăn cũng có vị béo ngon, nên người ta ưng ăn no lắm; ăn nó cất tốn công bỏ việc, nhưng đã ăn đến thì cứ muốn ăn mãi:

Mấy hôm nay ngạc người ta đồn rầm lên rằng: « có bà người ăn ốc ruốc mà chết, sau đem đến nhà thương quan mổ thấy khám, thấy bụng đầy những ốc, nên nay quan sức cấm không cho bán ốc, ai không tuân sẽ bỏ tù. » Chẳng biết có quả thật không, chỉ thấy mấy hôm nay chợ Hàn cấm riết không cho bán ốc. Song tuy chợ cấm, mà dọc đường vẫn bán, người vẫn ăn mà không thấy ai chết, nên lại càng ăn đông. Hỏi kỹ ra thì nghe nhiều người nói rằng: « Cũng có người chết vì ốc chớ chẳng không, nhưng là một người đàn-bà đau-yếu lâu ngày nay mới lành, lại ăn ốc nhiều quá, nên trúng thực mà chết, quan mổ khám thấy ốc mọc cho là ăn ốc có độc, nên sức cấm, chớ có phải ốc độc đâu. » Câu chuyện này nghe cũng có lý, song cũng không rõ có đích không.

Nếu quả ốc ruốc có độc, mà từ nay quan cấm riết không cho bán, thì hẳng năm các làng gần bờ bể, sẽ thiệt mất một mối lợi khá to nhỉ.

Mưa to. — Từ ra năm đến nay, ở đây chưa có trận mưa to nào, chỉ độ trung-tuần tháng giêng có mưa ban đêm được một trận khá khá rồi thôi, từ ấy đến nay cứ gió nồm và nắng gắt luôn, khí trời đã có phần nóng bức khó chịu, cây cỏ cũng đã thấy khô khan. Mãi đến hôm 12 mars trời không chuyển động gì, tự dưng mưa xuống một trận khá to, rồi đến sáng hôm 13 trời mưa to lắm, mưa luôn cả ngày 13, đến hôm 15 vẫn chưa thấy tạnh, trời mưa to như thế, mà ngoài bể sóng đánh ầm ầm, lại thêm gió bấc vụt-vụt, trông chẳng khác gì tháng chín tháng mười chút nào.

Tố-lan lai cảo

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

KHÔNG CON
...ĐẾN TIỆM KÉP CHIỀU THAY
...YSTALINE.
...ĐẾN TIỆM KÉP CHIỀU THAY
...YSTALINE.
...LABORATOIRE
...LINE, 102 bis rue de Rivoli
PARIS.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Người bị bệnh giập và bầm mà trở thường hay thấy trong mình mệt nhọc và lạ rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì nhức đầu mỏi-mệt, yếu đuối đi, đánh trống ngực ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng đau mình, khó chịu, một mọc lạ thường.

Chỉ cần tuyệt kiêm mẫu đi, thứ thì nên bỏ ngay vào cho chắc tuyệt những chất độ từ độ trong khi ốm ấy: cứ sắt như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì không còn gì để lo nữa.

Uống thuốc ấy rồi đến đa giày thì tác ngay, không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ rong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường; những người nào bị bệnh giập mới khỏi yên đuổi, đau lưng, đau mình, đau đa giày, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan khoái lạ lùng. Chỉ uống độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2056

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

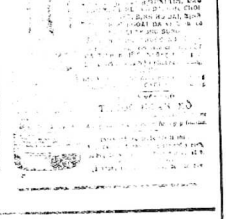
Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ **hoa-hồng**.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS
RUE PAUL BERT. HANOI

Chai đựng nước rộng miệng, hiệu « ICY HOT », vỏ sơn vẹc-ni, miệng mạ kền, đựng được một lít nước.

Mỗi chai giá: 100 fr. 00

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo sư trường Cao đẳng Đông Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này:

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. 8$00
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. 8$00
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . 8$00
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . 4$00
(Tiền cước gởi đi các tỉnh, tính ngoài).

Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Chứng đau xương.
Chứng mạch máu sưng,
Chứng đau mạch máu tụ lại,
Các chứng đau quá tim.

Mụn sưng ở mạch máu lâu đã 3 năm mà dùng thuốc này trong 1 tháng là khỏi.

NHỮNG LÚC TRỜ VỀ GIÀ thì thường tiếng vàng đầu, tức ngực khó ở, hay chóng mặt, nhức đầu đau trán, đi táo, mệt và buồn khó ở; con sẽ phần đàn-bà thì kinh chẳng nhẵng khi không điều mà lại rỏ lắc ra nhiều quá thì làm cho ai cũng phải sợ. Những tác nay nên dùng thứ thuốc:

Dépuratif Richelet

mà các danh sư ở hoàn-cầu đều chứng nhận cũng bao lâu kinh nguyệt lại đều, không có làm đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong khi chữa các chứng đau xương tụ máu ở các huyệt quản và các chứng ở ngoài da như là tắc tảo mạn con, nốt mẩn làm cho người nào mắc phải thì ngứa khó chịu lắm: Thuốc này bán ở các hàng lục hợp lo và các hàng thuốc vật.

Vẽ giá — Đau đầu

CENO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酋補

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚午各咁每各啞沒喉調收咳利

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

3099

SÀ-PHÒNG
DẦU THƠM XOÀ TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP MỠ

SBA

Duchaud Frères & Cie LYON

2050

MỚI SANG NHIỀU

Chụp xe — Nan hoa — Vòng bánh
Vải cà-cuống lợp mui — Cao-xu bơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi: 30$00
Hạng nhì ta hay đi: 20$00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI RẬN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nào đánh giấy thếp trước 2 ngày.

Nên đi ngay kẻo mưa đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Chủ-nhật đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Ở Thakhek đi. — Thứ sáng thứ ba chờ tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe auto mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách về có thể ra Hanoi đi chuyến nhà nọ 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.